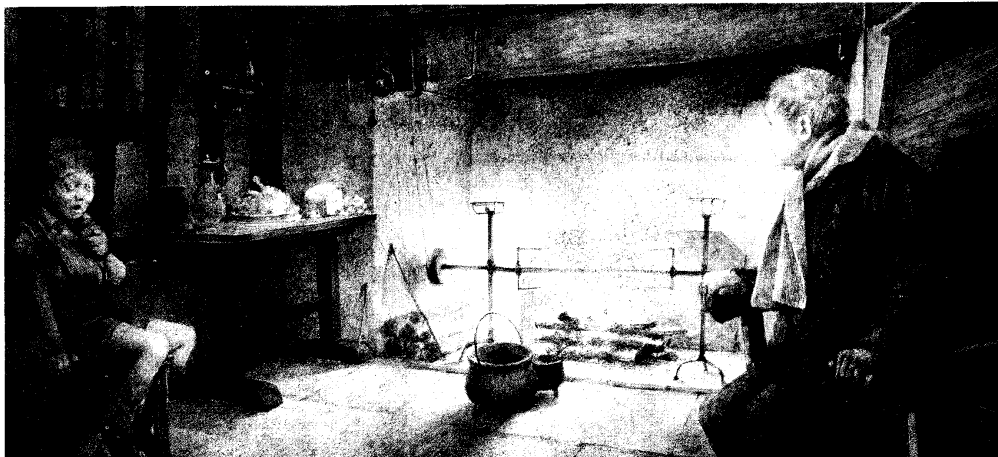

Γιορτινή ατμόσφαιρα με τον Σκρουτζ

Τα «Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα» του Κ. Ντίκενς αποτελούν πλέον... παράδοση των εορτών

Ανάγλυφο το κλίμα της βικτωριανής Αγγλίας στην εικονογράφηση του Ρόμπερτ Ινγκνεν, στη νέα έκδοση του βιβλίου του Ντίκενς «Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα».

ΑΥΤΟΤΕΧΝΙΑ

Της **ΟΛΓΑΣ ΣΕΛΛΑ**

Είναι μια από τις χριστουγεννιάτικες παραδόσεις, μόνο που αυτή είναι έντυπη. Τα «Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα» του Καρόλου Ντίκενς, από το 1843 που γράφτηκαν και πρωτοκυκλοφόρησαν, δεν έχουν σταματήσει να τυπώνονται και να εκδίδονται. Κάθε χρόνο, κάθε Χριστούγεννα. Ο φίλαργμος

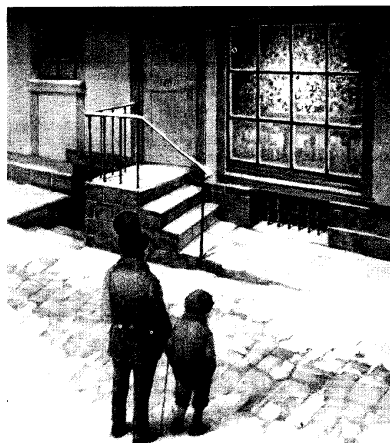
τυπώνονται και εκδίδονται κάθε χρόνο, τα Χριστούγεννα.

Εμπνευστήρ Σκρουτζ ονομάζεται ο Σκρουτζ, που τα χέρια του ελιώναν σαν μολύβινα τα πάντα. Συνέθλιβε και εγδερνε τους ανθρώπους αυτούς ο φθονερός γερο-αμαρτωλός, ενώ τους αποπούσε και τους άπαζε ό,τι μπορούσε! Σκληρός και κοφτερός σαν τσακακόπετρα, που ποτέ από τις σπιθές της δεν άναψε μια σπουδαία

φωτιά. Μυστικοπαθής, και ατάρκτης, και μονόκνωτος, σαν στρείδι». Έτσι τον περιγράφει ο Ντίκενς. Πώς να γλυκάνει ένας τέτοιος άνθρωπος ακόμα και για τα Χριστούγεννα;

Τα τρία πνεύματα των Χριστουγέννων αναλαμβάνουν να τον ξεναγήσουν στο παρελθόν, στο παρόν και στο μέλλον του. Τον κάνουν να ξαναδεί τα λάθη του, τις αδικίες που έχει διαπράξει, τους ανθρώπους που έχει ισοπεδώσει με τη σκληρότητά του. Και κάποια στιγμή του δείχνουν το δικό του μέλλον: έναν τάφο. Κι εκεί ο γερο-Σκρουτζ αντιδρά. Συνειδητοποιεί την αναλογία του, μετανιώνει για την πίκρα και τον πόνο που έχει σπείρει γύρω του και αποφασίζει ν' αλλάξει.

Αυτή είναι η ιστορία του πιο γνωστού από τα σύγχρονα παραμύθια. Και είναι γραμμένη από έναν άνθρωπο που αγαπούσε πολύ τις γιορτές των Χριστουγέννων, και με τις χριστουγεννιάτικες ιστορίες του, κυρίως τα «Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα» έκανε τους αναγνώστες του «ν» ανακαλύψουν ξανά τα Χριστούγεννα ως την εορτή, η οποία είναι εμποτι-

«Θα τιμήσω τα Χριστούγεννα με όλη μου την καρδιά», λέει ο Σκρουτζ.

σμένη με συναισθηματικές και αγαθοεργές αξίες». Και κάτι ακόμα: «Ο Ντίκενς λάτρευε την έντονη δραστηριότητά της πόλης και την αναστάτωση που

προκαλούσαν οι καινοτομίες και οι υπερβάσεις της Βιομηχανικής Επανάστασης. Το βιβλίο «Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα» είναι, κατά κάποιον τρόπο, ωδή σ' αυ-

τή τη μορφή κατανάλωσης». Κάτι που φαίνεται από τις πληθωρικές περιγραφές των αγαθών: «Υπήρχαν τεράστια, στρογγυλά, φουσκωμένα κοφινά με κάστανα, που θύμιζαν γίλεκα εύθυμων ηλικιωμένων κυριών (...). Υπήρχαν ερυθρώπα, καφετιά, πλατιά κρεμμύδια από την Ισπανία, που γυάλιζαν από πάχος σαν τους Ισπανούς καλόγερους...». Παρ' όλα αυτά, δεν εκλείνει τα μάτια στις κοινωνικές ανισότητες, ιδιαίτερα έντονες εκείνη την εποχή, και στο έργο του καταγράφει αυτό το χάσμα.

Γλαφυρές εικόνες

Σ' αυτή την έκδοση από τον «Πατάκι» την εικονογράφηση έχει κάνει ο πολυβραβευμένος Ρόμπερτ Ινγκνεν, δίνοντας πολύ γλαφυρά και πολύ τρυφερά το κλίμα των βικτωριανών Χριστουγέννων.

Και τόσα χρόνια μετά, παρ' ό,τι διαβάζουμε μια γνοστή ιστορία, εξακολουθούμε να τη διαβάζουμε και εξακολουθεί να μας γοητεύει, να μας μαγεύει, να μας συγκινεί. Ίσως, γιατί όλοι θα θέλαμε να ήταν αληθινό το πνεύμα των Χριστουγέννων.

ΣΕΛΙΔΟΕΙΚΤΕΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΑΙΝΗ

Ιστορίες τζαζ και πορτρέτα

Geoff Dyer, Κι όμως, όμορφο... Ένα βιβλίο για την Τζαζ. Μετ. Δανάη Στεφάνου, Πάπυρος, σελ. 296

«Το μόνο βιβλίο για την τζαζ που έχω συστήσει στους φίλους μου» έχει γράψει ο διάσημος Κιθ Τζάρρετ για το «Κι όμως, όμορφο... Ένα βιβλίο για την τζαζ» του Λονδρέζου Τζεφ Ντάιερ (Geoff Dyer, γενν. το 1958), τακτικού συνεργάτη της Guardian, του Independent, του New Statesman, του Esquire κ.ά. Το βιβλίο εκδόθηκε το 1991 αποσπώντας το Somerset Maugham Award και θεωρείται ένα από τα σύγχρονα «κλασικά» βιβλία γύρω από την τζαζ. Να πούμε πρώτα κάτι για τον τίτλο του βιβλίου: «But Beautiful»: ένα από τα standard τραγούδια που ανήκουν στην ευρεία οικογένεια του λεγόμενου American Songbook. Η σύνθεση είναι του Jimmy Van Heusen, οι στίχοι του Johnny Burke. Το ερμηνεύσε πρώτος ο Μπινγκ Κρόσμπι το 1947, στην ταινία «Road to Rio» και από τότε το έχουν ερμηνεύσει μεγάλοι jazzmen, όπως οι σαξοφωνιστές Μπεν Ουέμπερ, Άρτ Πέπερ (οι οποίοι αναφέρονται στο βιβλίο του Ντάιερ), ο μεγάλος πιανίστας Μπιλ Εβανς (που δυστυχώς δεν αναφέρεται) κ.ά. Ένα βιβλίο ιδιαίτερο. Ένα σύνολο αφηγήσεων που θα μπορούσαν να είναι μυθολογία αλλά δεν είναι: όλα τα κείμενα βασίζονται σε πραγματικές ιστορίες μουσικών της τζαζ. Είναι όμως γραμμένα σαν να ήταν μυθολογία. Το «Κι όμως, όμορφο» είναι ένα χαρακτηριστικό δείγμα αυτού που στον αγγλόφωνο χώρο χαρακτηρίζεται ως non-fiction novel: αφηγήσεις που δεν είναι με αποτέλεσμα επιπόνηση, η όλη τους αφηγηματική τεχνολογία όμως διαρθρώνεται με βάση τις συμβάσεις της λογοτεχνίας. Συνήθως, τέτοια κείμενα συνδυάζουν τη δημοσιογραφική έρευνα, το δοκίμιο, τη βιογραφία, την κριτική.

Το βιβλίο του Ντάιερ χωρίζεται σε επτά ενότητες, σε κάθε μια από τις οποίες σκιαγραφεί το πορτρέτο κόποιου μεγάλου μουσικού της τζαζ. Κλείνει με μια άλλη μεγάλη ενότητα, η οποία επίσης χωρίζεται σε επτά μέρη, όπου και μιλά στον ιστορικό της τζαζ, θίγοντας ζητήματα παραδοσης, επιπρωτών και καινοτομίας.

Το βιβλίο του Ντάιερ είναι συναρπαστικό και για έναν... κακό λόγο: σχεδόν όλοι οι Jazzmen έχουν βίους ταραχώδεις, μέσα στην αυτοκαταστροφή, τις κατασχρήσεις και τις ακρότητες, Άρτ Πέπερ, Τσετ Μπέικερ, Τζον Κολτρίν, Μπιντ Πάουελ, είναι μερικά από τα ονόματα με τα οποία ασχολείται ο συγγραφέας - και είναι λίγοι μόνο αυτοί τους μουσικούς της τζαζ που ταλαιωθήθηκαν είτε με τις εξαρτήσεις είτε με την ψυχική και συναισθηματική τους αστάθεια. «I got it bad and that ain't goods» που λέει κι ένα διάσημο κομμάτι της τζαζ. Έτσι κι αλλιώς, η τζαζ είναι γεμάτη ιστορίες, κι όχι μόνο τραγωδίες. Ο Έζεκας σαξοφωνίστας Πολ Ντέαμονι (συνεργάτης του πιανίστα Ντέιβ Μπρούμπεκ, συνθέτης του διάσημου «Take Five») ήταν ο συγγραφέας ενός αυτοβιογραφικού βιβλίου με τίτλο «Πόσο είπατε σε ένα κομμάτι»; Ορκίζονται ότι αυτή ήταν ερώτηση που σ' αλλόθι το είχαν απευθύνει κάποτε...

Ο Ντιουκ Ελινγκτον (ο οποίος παίζει κεντρικό ρόλο σε όλο το βιβλίο - όπως και στην ιστορία της τζαζ) υπήρξε άνθρωπος πιο βεθικός - αλλά αυτό δεν αναίρει τη αγάπη που τον περιβάλλει. Ο Ντάιερ μας δίνει ακόμα έξοχα πορτρέτα των Λέστερ Γιανγκ, Τελόνιους Μονκ, Τσαρλς Μίνγκους, Κόλμαν Χόκινς, «Bewitched, bothered and bewildered», όπως λέει ένα άλλο αγαπημένο τζαζ κομμάτι. Αυτό βλαδίη που αισθάνονται οι πιστοί της τζαζ - ακούγοντάς την.

Η συλλογή του Σαββάτου

1 Στους δρόμους του Βυζαντίου του Βασίλη Κατσουρού εκδ. Καλλιδοσκόπιο
Πώς μπορούσε να γίνει γιγαντός, στα βυζαντινά χρόνια; Η επιστήμη και οι ειδικότητες σ' ένα ενδιαφέρον, χρήσιμο και γοητευτικό βιβλίο για μικρούς και μεγάλους. Όμοιες της υγιεινής και ομοιες της κομωτικής.

2 Οι άρχοντες της παρακμής του Κωνσταντίνου Ι. Αγγελόπουλο εκδ. Εξάντας
Ένα βιβλίο που προσπαθεί να αποκριματογραφήσει τους κύριους μοχλούς της εθνικής κατάρτησης και τις διαδρομές της εκτεταμένης διαφθοράς στη δημόσια σκηνή.

3 Ελληνικά Χριστούγεννα διηγήματα των Καρκαβίτσα, Κόντγουλου, Παπαδιμιάντη εκδ. Μεταίχμιο
Μπορείτε να τα διαβάσετε, αλλά μπορείτε και να τα ακούσετε, αφού η έκδοση συνοδεύεται από cd με τη φωνή του Θωμά Κοροβίνου.